

Mediacja rodzinna to procedura, z której mogą dobrowolnie skorzystać małżonkowie lub partnerzy doświadczający trudności w celu rozstrzygnięcia sporu przy pomocy co najmniej jednego mediatora. Zadaniem mediatorów jest ułatwienie komunikacji między małżonkami lub partnerami i udzielenie im wsparcia w radzeniu sobie z emocjonalnymi i praktycznymi aspektami separacji (podział majątku, świadczenia alimentacyjne, przyznanie prawa do użytkowania wspólnego domu itp.). Mediatorzy mają również zachęcać małżonków lub partnerów do wypracowania rozwiązania, które najlepiej zaspokaja potrzeby wszystkich członków rodziny.

Mediację regulują zasadniczo przepisy dekretu legislacyjnego nr 28 z dnia 4 marca 2010 r., z późniejszymi zmianami, o wykonaniu art. 60 ustawy nr 69 z dnia 18 czerwca 2009 r. o mediacji służącej rozstrzygnięciu sporów cywilnych i handlowych.

W ustawie tej określono procedurę pozasądowego rozstrzygnięcia sporów dotyczących **praw, którymi strony mogą swobodnie rozporządzać** (*diritti disponibili*).

W niektórych wyraźnie określonych przypadkach przeprowadzenie mediacji jest **przesłanką** uznania pisma wszczynającego postępowanie za dopuszczalne.

W sprawach na gruncie prawa rodzinnego wymóg wcześniejszego przeprowadzenia mediacji obowiązuje wyłącznie w przypadkach dotyczących umów dziedziczenia przedsiębiorstw rodzinnych (tj. umów, na mocy których **przedsiębiorca** przenosi całość lub część swojego **przedsiębiorstwa** na co najmniej jednego zstępnego).

W przypadku wszystkich pozostałych sporów rodzinnych mediacja jest dobrowolna.

W toku postępowania w przedmiocie prawa pieczy nad dzieckiem sąd może jednak odroczyć wydanie orzeczenia, aby zapewnić małżonkom możliwość skorzystania z mediacji z udziałem specjalistów w celu podjęcia próby wypracowania porozumienia służącego w szczególności zapewnieniu ochrony interesów moralnych i materialnych dziecka lub dzieci.

Mediację mogą prowadzić **organy publiczne lub prywatne** należycie wpisane do **rejestrów organów uprawnionych do prowadzenia mediacji** prowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Wykaz organów uprawnionych do prowadzenia mediacji zamieszczono pod następującym adresem:

<https://mediazione.giustizia.it/ROM/ALBOORGANISMIMEDIAZIONE.ASPX>

Adwokaci należący do włoskiej Rady Adwokackiej są mediatorami z mocy prawa.

W wielu gminach dostęp do **usług mediacji rodzinnej** można uzyskać za pośrednictwem centrów doradztwa rodzinnego, pracowników socjalnych lub placówek opieki zdrowotnej na szczeblu lokalnym.

Innym rodzajem procedury – różniącym się do mediacji, ale również opracowanym z myślą o pozasądowym rozstrzygnięciu sporów – są **negocjacje wspomagane**. Regulują je przepisy dekretu legislacyjnego nr 132 z dnia 12 września 2014 r. zmienionego ustawą nr 162 z dnia 10 listopada 2014 r.

W wyniku negocjacji wspomaganych zawarta zostaje umowa (określana jako „umowa negocjacyjna”), na podstawie której strony zgadzają się „współpracować ze sobą w dobrej wierze na rzecz polubownego rozstrzygnięcia sporu”. Aby taka umowa była ważna, musi zostać sporządzona w formie pisemnej **przy pomocy co najmniej jednego adwokata**, a jej przedmiotem muszą być prawa, którymi strony mogą swobodnie rozporządzać.

W odróżnieniu do ugody wypracowanej w toku mediacji umowa negocjacyjna stanowi **tytuł wykonawczy** i umożliwia dokonanie wpisu hipoteki.

Podobnie jak ma to miejsce w przypadku mediacji, udział w negocjacjach wspomaganych może być obowiązkowy lub dobrowolny.

W sprawach na gruncie prawa rodzinnego udział w negocjacjach wspomaganych jest zawsze dobrowolny.

Prawo reguluje **udział w negocjacjach wspomaganych w sprawach dotyczących separacji i rozvodu**. Negocjacje te mają pomóc w rozstrzygnięciu sporu lub zmianie wcześniej wypracowanych warunków.

W przypadku **par nieposiadających** małoletnich **dzieci** (lub pełnoletnich dzieci pozbawionych zdolności do czynności prawnych) umowę przekazuje się prokuratorowi przy właściwym sądzie, który – o ile nie wykryje w niej żadnych nieprawidłowości – powiadomi adwokatów o braku przeszkód do zawarcia ugody.

W przypadku **par posiadających** małoletnie **dzieci** (lub pełnoletnie dzieci pozbawione zdolności do czynności prawnych) umowę należy przekazać w terminie 10 dni prokuratorze przy właściwym sądzie, która oceni, czy w odpowiedni sposób zabezpieczono w umowie interesy dzieci. Jeżeli wynik tej oceny będzie pozytywny, prokurator zatwierdzi umowę. W przeciwnym wypadku skieruje ją do prezesa sądu, który wezwie strony do stawiennictwa przed sądem w terminie 30 dni.

Ugoda wypracowana i zatwierdzona zgodnie z opisaną powyżej procedurą wywołuje takie same skutki jak orzeczenia **sądowe w przedmiocie separacji i rozvodu**, a także zmienia określone w nich warunki.

Po wejściu w życie ustawy nr 76 z dnia 20 maja 2016 r. strony mogą również zorganizować negocjacje wspomagane w przypadku rozwiązywania **zarejestrowanego związku partnerskiego zawartego między osobami tej samej płci**.

Ostatnia aktualizacja: 21/07/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.